

# АЛЬТЕРНАТИВНА ТА ДОДАТКОВА КОМУНІКАЦІЯ:

як пояснити дитині з труднощами  
розвитку, що відбувається



Впроваджується:

**KFW**



From  
the People of Japan

unicef 



Зараз ми живемо в дуже неспокійний час: виснажливі переїзди, вибухи та сирени, бомбосховища і багато страхів — це все впливає на психоемоційний стан дітей та дорослих.

Через особливості розвитку діти з інвалідністю не завжди можуть сприйняти те, що ми їм розповідаємо, і точно не усвідомлюють, що відбувається. Це нарощує їхню тривожність, вони не розуміють, куди і чому батьки біжать разом із ними. Не можуть досягнути, чому мама часто стривожена або плаче.

Через те що діти не розуміють, що відбувається, у них можуть посилюватись небажана поведінка, страх та тривоги, самоагресія (коли дитина завдає собі шкоди, наприклад б'є чи обзиває себе) або агресія до людей навколо.

Для уникнення або зменшення усіх перелічених проявів у спілкуванні з дітьми з труднощами розвитку вживають допоміжну або альтернативну комунікацію.

## АЛЬТЕРНАТИВНА ТА ДОДАТКОВА КОМУНІКАЦІЯ (АДК) —

це використання різних засобів спілкування на додаток до мовлення або замість нього.

### Основними засобами АДК є:

- мова тіла: погляд, міміка, жести
- реальні предмети або їхні зменшені копії
- фото реальних предметів
- малюнки або схематичні зображення

**Порозуміння за допомогою АДК — це процес, який складається з наступних етапів:**

## **1 ВИБІР**

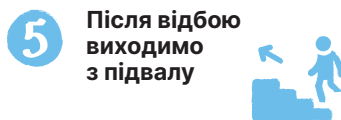
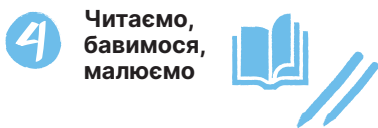
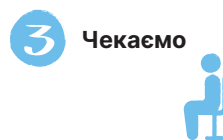
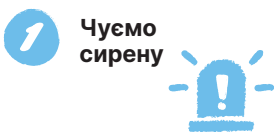
Визначте, **яким методом найкраще спілкуватись вашій дитині**. Наприклад — мімікою та жестами, картинками чи окремими звуками, або показувати реальні предмети.

## **2 НАЛАШТУВАННЯ ТА НАВЧАННЯ**

Складіть **перелік того, що потрібно пояснити дитині**, з чим зараз є найбільші труднощі.

**Підберіть спосіб пояснення** з тих засобів, які найбільше підходять вашій дитині. Наприклад:

- **Придумайте гру**, в якій іграшки чи інші предмети символізуюватимуть укриття та людей, які мають туди спуститися.
- **Зобразіть або відтворіть на плеєрі звук сирени та програйте цими предметами сценарій дій**: як після сигналу тривоги ви спускаєтеся в укриття, що ви там робите і коли можна повертатися додому.
- **Замість іграшок можна використовувати фотографії чи зображення предметів**. Підготуйте фотографії або зображення укриття, людей тощо. В ігровій формі навчіть дитину відтворювати послідовність дій після сирени.



## 3

## ПОДАЛЬШЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ

Спостерігайте, як таке **спілкування сприяє кращому розумінню дитиною ситуації**, чи покращується її самоорганізація, зменшується її тривога.

За необхідності вносьте зміни та пробуйте інші методи.

Якщо ваша дитина достатньо самостійна, проговоріть, що робити у разі критичної ситуації, якщо вас немає поряд.

- ★ **Практикуйте використання АДК щодня та в різних контекстах**, щоб в критичній ситуації швидко пояснити дитині, що відбувається і які ваші дії.
- ★ Пам'ятайте, що **від емоційного стану батьків, опікунів** чи будь-кого, хто знаходиться коло дитини, **залежить і емоційний стан дитини.**

**Тому в першу чергу подбайте про себе.**

